

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΝ ΒΗΜΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ

ΕΤΟΣ Γ. ΑΡΙΘ. 118

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΕΛΦΕΩΡΓΗ 27^Α ΑΘΗΝΑΙ

20 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1927.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΙ ΧΑΡΙΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΟΧΙ ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ ΤΗΣ

«Προκειμένου να διεξέλθωμεν ειδικώς τὰ ἀφορῶντα ἐκδοτὴν ὑπηρεσίαν, δηλοῦμεν, ὅτι εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας, τὸ προσωρισμὸν νὰ μορφώσῃ γενεὰς πολιτῶν χρησίμων εἰς τὴν Πατρίδα, δὲν θεωροῦμεν σκόπιμον νὰ προτείνωμεν οικονομίας, μὴ συνδυαζομένας μετὰ τινος βελτιώσεως ἢ μεταρρυθμίσεως τῶν νῦν ἰσχυόντων».

[Ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐπιτροπῆς τῶν οικονομικῶν ἐμπειρογνομόνων].

Μολονότι πολλὰ ἐκ τῶν συμπερασμάτων, εἰς τὰ ὅποια κατέληξεν ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ἐμπειρογνομόνων, ἢ ἀναλαβούσα τὴν μελέτην τῶν διὰ τὴν Ἐκπαίδευσιν τῆς Χώρας δαπανωμένων καὶ τὴν ὑπόδειξιν τῶν δυνατῶν οἰογενῶν εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, εἶναι ἀξία πολλῆς προσοχῆς καὶ ἰδιαίτερας μελέτης, ἐν τούτοις δύο ἐκ τῶν συμπερασμάτων τούτων, ἀφορῶντα τὴν Δημοτικὴν μας Ἐκπαίδευσιν, ἐπιβάλλεται νὰ κινήσῃ ἰδιαίτερος τὴν προσοχὴν οὐ μόνον τῶν δημοδιδασκάλων, ἀλλὰ καὶ παντὸς ἀντιλαμβανομένου τὴν ἀξίαν τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαίδευσεως καὶ γνωρίζοντος τὰς ἀνάγκας τῆς.

Τὸ ἐν ἐκ τῶν συμπερασμάτων τούτων εἶναι «ἡ ἐλάττωσις τῶν διδασκάλων εἰς τὰ πολυτάξια σχολεῖα καὶ τὸ ἄλλο «ἡ εἰσαγωγή τοῦ ἐξασκίου ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος».

Ποία εἶναι ἡ ἀξία τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐξαστοῦς μορφώσεως εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα δὲν ὑπάρχει λόγος ν' ἀναφέρωμεν καὶ πάλιν. Χαίρομεν δὲ εὐκρινῶς, διαπιστοῦντες ὅτι, ἡ ἐπιτροπὴ τῶν οικονομικῶν ἐμπειρογνομόνων ἀνεγνώρισεν καὶ αὐτὴ τὴν ἀξίαν τῆς.

Ἐπεὶ οὖν, ὅμως, τὸ ὅποσον ἀγνοοῦν, ὡς φαίνεται, οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἐν λόγῳ ἐπιτροπὴν εἶναι τοῦτο: ὅτι οἱ δημοδιδασκαλοὶ τῆς Ἑλλάδος ἔχουν τὴν μεγαλειτέραν ἀναλογίαν μαθητῶν ἐν σχέσει πρὸς τοὺς συναδέλφους τῶν τῶν ἄλλων χωρῶν καὶ ὅτι, ἐν ἐκ τῶν πολλῶν αἰτίων, τὰ ὅποια ἐξημίωσαν τὸ ἔργον τῆς Δημοτικῆς μας Ἐκπαι-

δεύσεως εἶναι καὶ ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν, τῶν ἀναλογοῦντων δι' ἕκαστον δημοδιδασκαλον.

Φαίνεται δὲ ὅτι, δὲν εἶχον τὸν καιρὸν ἢ δὲν ἐνόμισαν ἀναγκαῖον νὰ προσέξουν τὸ σοβαρὸν αὐτὸ ζήτημα οἱ ἐμπειρογνώμονες, μολονότι εἶχον εἰς τὴν διάθεσίν των τ' ἀπαιτούμενα στοιχεῖα. Διδίτι, ἄλλως, οὐδέποτε, εἰμεθα βέβαιοι, θὰ κατέληγον εἰς τὸ συμπέρασμα τῆς ἐλαττώσεως τοῦ διδασκαλικοῦ προσωπικοῦ, ἐνῶ συγχρόνως ἐγνωμάτερον περὶ τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐξαστοῦς φοιτήσεως.

Ἀναγνωρίζομεν, βεβαίως, ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο ὑποδεικνύεται χάριν τῆς οικονομίας ἀνθρωπίνου ὕλικου, διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν ὑπαρχόντων εἰς τὴν Ἐκπαίδευσιν κενῶν, ἀλλὰ τοῦτο ἐπιτυγχάνεται ὄχι διὰ τῆς καταργήσεως θέσεων εἰς τὰ πολυτάξια σχολεῖα, τὰ περισσότερα τῶν ὁποίων ἔκρηκε νὰ εἶχον ἤδη νομίμως προαχθῆ ἰσχύ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν ἐν αὐτοῖς φοιτῶντων μαθητῶν, ἀλλὰ διὰ προσωρινῆς ἀποσπάσεως διδασκάλων ἐκ πολυτάξιων σχολείων, ἐνεργουμένης ὑπὸ τῶν τοπικῶν ἐποπτικῶν συμβουλίων, μόνων ἀρμοδίων νὰ κρίνουν περὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀναγκῶν τῆς περιφερείας των. Ἡ διαφορὰ δὲ μεταξὺ καταργήσεως ὀργανικῶν θέσεων ἐν τῇ Δημοτικῇ ἐκπαίδευσί καὶ ἀποσπάσεως διδασκάλων εἶναι τόσον ἐκδηλος, ὥστε θεωροῦμεν περιττὸν νὰ ἐνδιατρίψωμεν ἐπ' αὐτοῦ.

Ἡ ἀνάγκη, ἐν τούτοις τῆς οικονομικῆς περισυλλογῆς τοῦ Κράτους εἶναι τόσον μεγάλη, ὥστε πρέπει—μᾶς λέγουν—νὰ συνεισφέρῃ καὶ ἡ Ἐκπαίδευσίς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀνορθωτικοῦ ἔργου τῆς Κυβερνήσεως.

Προκειμένου ὅμως, κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως, νὰ ἐξετασθῇ κατὰ πόσον ἐφημερόσθησαν καὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας αἱ προταθεῖσαι ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς οικονομικῶν περιουσιακῶν δαπανῶν καὶ κατὰ πόσον εἶναι δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῶν αἱ ὑποδειχθεῖσαι οικονομίαι ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν

ἐμπειρογνομόνων, ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας κατήρτισε τὴν ἐκθεσὶν τῆς, διὰ τῆς ὁποίας καθορίζονται σάφως αἱ γενόμεναι μέχρι σήμερον οικονομίαι, ἀνερχόμεναι εἰς δώδεκα περίπου ἑξατομύρια.

Διὰ τῆς ἐκθέσεως ταύτης πιστοποιεῖται ἅπαξ ἔτι, ὅτι, ἐκ τῶν οικονομικῶν τούτων ἐξημιώθη ἐπαισθητῶς τὸ συμφέρον τῆς Ἐκπαιδεύσεως, διὰ τῆς καταργήσεως τῶν κλητήρων τῶν γραφείων τῶν Ἐπιθεωρητῶν, τῆς καταργήσεως τοῦ ἐνοικίου καὶ τῶν γραφικῶν τῶν ἐξόδων, τῶν γραφικῶν ἐξόδων τῶν σχολείων, τοῦ ἐπιδόματος τῶν φοιτῶντων εἰς τὰ Διδασκαλεῖα τῆς Π. Ἑλλάδος, τῆς ἐλαττώσεως τοῦ μισθοῦ τῶν ὑπηρετῶν τῶν σχολείων, διὰ τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ διορισμοῦ ἀναπληρωτῶν κ.λ.π. καὶ ὅτι πρέπει ν' ἀποκλεισθῇ τελείως πᾶσα σκέψις περὶ δημιουργίας νέων οικονομικῶν εἰς βάρος τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Πῶς, ἐπομένως, θὰ συνεισφέρῃ καὶ ἡ Ἐκπαίδευσίς διὰ τὴν ἀνορθωσιν τοῦ Κράτους;

Οἱ δημοδιδασκαλοὶ, ἐνδιαφερόμενοι καὶ ἡμεῖς ὑπὲρ τῆς τελείας οικονομικῆς ἐξυγιάνσεως τῆς χώρας καὶ εὐχόμενοι νὰ στεφθοῦν ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας αἱ προσπάθειαι τῆς Κυβερνήσεως, δὲν ἐσκέφθημεν νὰ δυσχεράνωμεν τὸ ἔργον τῆς, ἀποκρούοντες τὰς δυνατὰς οικονομίας καὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας. Ἐπειδὴ ὅμως ὑποπετυσθεῖμεθα, ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ γίνῃ σκέψις περὶ νέων οικονομικῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ πλήξουν καιρῶς τὴν καὶ σήμερον ἀναιμικήν μας Δημοτικὴν Ἐκπαίδευσιν, εἰμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐπιστήσωμεν καὶ πάλιν, κατὰ τὴν ὑστάτην αὐτὴν στιγμήν, τὴν προσοχὴν τῶν κληθέντων νὰ μελετήσουν τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἐπὶ τῶν τρομακτικῶν κινδύνων, οἱ ὁποῖοι μοιραῶς θὰ προέλθουν ἐκ μᾶς βεβιασμένης ὑποδείξεως οικονομικῶν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο, τὸ ὅποσον, κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἐμπειρογνομόνων «εἶναι προσωρισμὸν νὰ μορφώσῃ γενεὰς πολιτῶν, χρησίμων εἰς τὴν Πατρίδα».

Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἐπὶ τῆς Ἐκπαιδεύσεως πρὸ παντὸς θὰ στηριχθῇ ἡ πραγματικὴ ἀνορθωσις τοῦ Κράτους. Τοῦτο ὅμως, τότε μόνον θὰ ἐπιτευ-

